

Гофман Мирослава Олександрівна,
кандидат економічних наук, доцент
Університет «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: MiroslavaG@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3977-7584>

Лозоварчук Тимур Олексійович,
студент Університету економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна
e-mail: LozovarchukTO@krok.edu.ua

ВНЕСОК РОДИНИ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМЦІВ СИМИРЕНКІВ В ПРОЦЕС ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У ХІХ СТ

Анотація. У тезах детально розглядається внесок родини Семиренків. Окрему увагу приділено соціальній діяльності підприємців та їх ролі у формуванні українського підприємницького середовища.

Ключові слова: Родина Семиренків, цукрова промисловість, парові машини, модернізація, фабрично-заводське виробництво.

У першій половині ХІХ століття українські землі залишалися переважно аграрним регіоном із домінуванням феодально-кріпосницьких відносин. Промисловість була розвинена слабо, а виробництво здебільшого мало ремісничий характер [1]. Водночас поступово формувалися передумови для індустріалізації: зростала роль ринку, розвивалися товарно-грошові відносини, з'являлися перші підприємці [1]. Важливу роль у цьому процесі відіграли представники української інтелігенції та підприємництва, які поєднували економічну діяльність із ідеями національного розвитку. Як зазначається у наукових дослідженнях, діячі кінця ХІХ - початку ХХ ст. зробили значний внесок у формування «економіки з національним обличчям», поєднуючи розвиток господарства з ідеями державності та суспільного прогресу [1, 3]. Саме в такому історичному контексті з'являється діяльність родини Семиренків, яка стала важливим етапом переходу до індустріального розвитку.

Родина Семиренків відіграла ключову роль у становленні цукрової промисловості, яка стала однією з провідних галузей економіки України у ХІХ

столітті [2; 4]. Разом із родиною Яхненків вони створили велике підприємство «Брати Яхненки-Симиренки», що стало одним із перших промислових об'єднань на українських землях [2]. Їх діяльність сприяла переходу від дрібного ремісничого виробництва до фабрично-заводської системи [2; 4]. Вони будували сучасні цукрові заводи, орієнтувалися на ринок і заклали основу розвитку великої промисловості, що стало важливим чинником індустріалізації.

Симиренки активно впроваджували новітні технології, зокрема парові машини, що значно підвищувало продуктивність праці. Вони орієнтувалися на європейський досвід, навчалися за кордоном і запрошували іноземних спеціалістів для вдосконалення виробництва [2]. Це сприяло модернізації підприємств і перетворенню їх на конкурентоспроможні промислові комплекси, що відповідали вимогам індустріальної епохи.

Важливим напрямом діяльності родини стало створення пароплавства на Дніпрі, що значно вплинуло на розвиток торгівлі [2]. Організація регулярних перевезень дозволила здешевити транспортування продукції та прискорити економічні процеси. Це сприяло формуванню внутрішнього ринку та інтеграції різних регіонів України в єдиний економічний простір.

Симиренки поєднували підприємницьку діяльність із соціальною відповідальністю. На їхніх підприємствах створювалися належні умови праці, будувалися житло, школи та лікарні для робітників [3; 4]. Такий підхід сприяв формуванню нових соціальних відносин і підвищенню ефективності виробництва, що було важливою ознакою індустріального розвитку.

Діяльність Симиренків сприяла інтеграції української економіки до європейського економічного простору. Вони активно переймали передовий досвід, використовували сучасні технології та впроваджували ефективні методи управління. Це сприяло формуванню нової підприємницької культури, орієнтованої на інновації та розвиток.

Висновок. Симиренки стали прикладом формування українського підприємницького середовища, адже їхній шлях від кріпацтва до великих промисловців відображає глибокі соціально-економічні зміни XIX століття. Вони сприяли розвитку національної буржуазії та економічної самостійності українських земель, що стало важливою складовою індустріалізації.

Список використаних джерел:

1. Січевлюк Л. В. Нарис історії економічної думки України кінця XIX – початку XX ст. в особистостях : навч. посіб. / Л. В. Січевлюк, М. О. Гофман ; за наук. ред. І. Ф. Радіонової. – Київ : Ун-т економіки та права «КРОК», 2018. – 256 с. URL: <https://dspace.krok.edu.ua/entities/publication/1eb5664d-c4d5-4d0c-8cbb-3054e85abc1a> (дата звернення: 26.04.2026).
2. Симиренки // Вікіпедія: вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Симиренки> (дата звернення: 28.04.2026).
3. Про українське підприємництво з «людським обличчям» XIX століття [Електронний ресурс] // День. – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/article/ekonomika/pro-ukrayinske-pidpryyemnytstvo-z-lyudskym-oblychchiam-khikh-stolittya> (дата звернення: 28.04.2026).
4. Від кріпаків до магнатів [Електронний ресурс] // Nasze Słowo. – Режим доступу: <https://nasze-slowo.pl/vid-kripakiv-do-magnativ/> (дата звернення: 28.04.2026).